

УИЛЯМ ШЕКСПИР СОНЕТИ

Превод от английски: Евгения Панчева, 2006

chitanka.info

I-L

I.

*Плод искаме от всяка дивна твар,
та хубостта слана да не попари
и щом повехне старият ластар,
да го повторят младите ластари.
А ти, сгоден за светлия си взор,
огряваш се със своето гориво,
в обилието сееш глад и мор
и себе си рушиш немилостиво.
Света със младостта си украсил,
недей се кри на своята пъпка в гроба.
Вестителю на цветния април,
не се пилей в скъперническа злоба.*

*Жали света, о, лакомнико млад,
и с рожбите му не засищай глад.*

II.

*Щом дълги зими обсадят лика ти
и в нивата му изорат бразди,
ще се прокъса плащът, много пъти
събирал жадни погледи преди.*

*Дали, ако попитат де е тука
на хубостта ти грейналият ден,
ще им признаеш срамно как мъждука
на хлътнали две очни ями в плен?
Как по-достойно би си служил с нея,
да можеше да кажеш: „Тоя син
отчет ми е и в него днес живея.
Той адвокат пред Бог ми е един.“*

*Наново ще се върнеш в син такъв
и пак ще сгрееш старата си кръв.*

III.

*Ти на лицето в свойто огледало
че трябва друго да роди кажи.
Щом копие до днес не е създало,
не една майка то ще натъжи.
Че има ли в света жена, чиято
утроба ще отбягва твоя плуг?
Кой в гроб би сложил времето крилато,
на свойто себелюбие съпруг?
В теб майка ти оглежда се, видяла
в лика ти своя радостен април.
Ти също през прозорец в зима бяла
без бръчки ще се гледаш в образ мил.*

*Но избереш ли самотата, знай,
лицето ти умира с твоя край.*

IV.

*Защо ли хубостта ти разпилява
наследството си върху теб така?
Природата назаем само дава
и щедра е към щедрата ръка.
Защо, скъпернико, дарен богато,
прахосваш туй, което би раздал?
Лихварю губещ, сред купчини злато
защо от нищета си залинял?
Със себе си търгуваш за изгода
и себе си накрая мамиш сам.
Но викне ли те майката-природа,
как лихвата ще начислиш, не знам.*

*Наместник направи от хубостта,
не я погребвай девствена в пръстта.*

V.

*О, часовете, толкова умело
ваяли взора, всички взори сбрал,
като тирани дивното си дело
ще сринат в пепелта без капка жал.
Че Времето отвеща всеки юли
в противните мъгли на есента,
смразява сока и листата брули
и сипе сняг по всяка красота.*

*Тогава, да не беше аромата
на лятото заключен във стъкло,
и хубостта би литнала, горката,
без вест, че другояче е било.*

*Но зимите не плашат никой цвят,
запазил своята същност в аромат.*

VI.

*И нека зимата без извлек чист
не те изтрие с грапава десница.
Спести у други взора си лъчист
пред залеза. Ухай във стъкленица.
Не е лихварство черно туй, пари
родило от отдаденото заем.
За себе си се в други сътвори,
един, но в нови десет възвръщаем.
И десеткратно ще си по-щастлив,
повторят ли те десетте достойно.
Смъртта ще е безсилна, ако жив
се съхраниш в потомство многобройно.*

*Недей да завеждаваш на смъртта
и червеите тая красота.*

VII.

*Щом горното око заисвисява
горящо чело, земните очи
покланят се пред новата му слава
и в тях покорство трепетно личи.
Качи ли то небесната могила,
същински момък в силните си дни,
как всяка земна твар е дъх стаила
и следва пътя златен, погледни!
Но щом заслиза с прашна колесница
и като старец гасне в тъмнина,
как всякоя възторжена зеница
полека се отвърща настрана!*

*И ти, заченал син, ще грейнеш пак
във погледите, щом те скрие мрак.*

VIII.

*Защо сред звуци, нежен звук, тъгуваш
Със сладост не воюва сладостта.
Как радостта си без охота чуваш,
на скуката как даваш радостта!
Но щом хармония на звуци, слети
в любовно цяло, дразни твоя слух,
там значи чуваш укорни съвети,
за собствената многогласност глух.
Виж струната, венчана нежно с друга,
как я докосва и поражда тон —
баща, дете и радостна съпруга —
как всички те запяват в унисон!*

*И едногласно хорът им кънти:
„Един останал, нищо ще си ти!“*

IX.

*Дали за да не насълзиш вдовица,
прахосваш се в такава самота?
Но ако не дариш света с дечица,
той ще оплаква твойта красота.
Светът вдовица ще ти е, ще плаче,
че образа си не оставяш тук.
Вдовицата във своето сираче
поне съзира мъртвия съпруг.
Прахосникът се из света пилее,
ала светът наследник му е пак.
Но няма хубостта да оцелее,
ако скъперникът ѝ стане враг.*

*За другите нехае, който сам
на себе си навлича тоя срам.*

X.

*Позор! Ти май че никоой не обичаш,
шом себе си с любов не си дарил.
Обичан си — и сам не го отричаш,*

но май на тебе никои не е мил.
И май си обладан от злостна злоба,
та заговор на себе си кроиш
и гледаш да порутиш право в гроба
постройката, що трябва да градиш.
О, друг бъди, да видиш в мен промяна!
В тъй дивен храм омраза не седи.
Дарявай щедро щедростта засмяна
или поне самичък се щади.

О, пресъздай се в други зарад мен
и ще останеш в другите спасен.

XI.

Тъй както вехнеш, тъй ще разцъфтяваш
у някой друг, напускайки света
и тая млада кръв, що днес му даваш,
ще ти възвърне утре младостта.
Това е красота и мъдрост висша.
Без нея грях и старост ще сломят
самото време, що в човека диша,
и в петдесет лета ще спре светът.
Ония, дето естеството прави
безлики, груби, нека мрат без плод.
Но то на тебе щедър дар остави —
ти щедро го предай на друг живот.

Печат извая то у тебе. Ти
печата с копия обезсмърти.

XII.

*Като броя звъна на часовете
и виждам нощ как пак деня гаси,
когато гледам как повяхва цвете
и как сребреят здрачните коси,
и като видя, че дървета голи
не крият с балдахина си стада
и сноповете летен злак наболи
върху носилка вирят в скреж брада,
за хубостта ти сецам се тогава,
как с времето ще рухне в съсипни,
че всяка земна хубост преминава
и гине, щом в потомство пак кълни.*

*Ще я спаси от Времето-косач
единствено невръстен детски плач.*

XIII.

*О, свой да беше! Ала свой си, скъпи,
единствено докато тук си жив.
Готов бъди, щом краят ти настъпи
и дай на други образа красив,
та хубостта, която всеки връща
на Собственика, вечно да расте
и ти да бъдеш свой и да е съща*

*матрицата ти в някое дете.
Тъй дивен дом кой дава на провала,
щом с мъжка грижа би го укрепил
срещу смразяващата зимна хала
и вихъра, мъртвешки глас извил?*

*Прахосник някой! От баща роден,
от син дочуй: „Баща роди и мен.“*

XIV.

*Не по звездите съдя за нещата,
а пак съм с астрология зает —
но не предсказвам никому съдбата,
нито предричам суша, чума, гнет.
Не мога да посочвам часовете
на буря, дъжд или на слънчев ден,
ни да чета възхода на кралете
по знаците, изписани над мен.
Познание очите ти ми дават.
Там казват ми най-трайните звезди,
че истина и красота остават,
щом твоето аз във друг се прероди.*

*Ако ли не, съдбата си узнай:
те двете ще изчезнат с твоя край.*

XV.

*Щом спомня си, че пъпката зелена
е свършена само кратък час,
че сме актьори тук на тая сцена,
а публика звездите са над нас,
че само стръкове са всички хора —
едно небе сади ги и бере,
растат, а после вехнат във умора,
додето сокът в жилите им спре,
о, мисълта, че тленен си тогава
красив те прави в моите очи,
де Времето-прахосник убеждава
разрухата да те обезличи.*

*И с времето воювам от любов:
то лист ти взема, аз ти давам нов.*

XVI.

*Ала защо със средство по-добро
не почнеш със тирана Време свада
и с друго, не с туй ялово перо
не срещнеш пагубната му обсада?
Девичите градини са безчет,
които в лятото на дните ясни
по-ярко от изкусния портрет
ще те запаметят в цветя прекрасни.
Така живот живота ще краси.
Ни аз, ни Времето с писеца вечен
ще те спасим такъв, какъвто си*

в очите на потомъка далечен.

*Отдай се, да се съхраниш навек
в портрета жив на другия човек.*

XVII.

*Лъжа, потомството ще заяви,
е тоя стих за твойта добродетел,
макар че той е гробница, уви,
и цял те крие, Бог ми е свидетел.
Ако добре опиша твоя взор
и в нов размер размера хубостта ти,
„Поетът маме“, ще тръбят във хор.
„Кой бог такъв божествен дар ще прати?“
И присмех като някой стар глупец
ще сбират моите листи пожълтели.
Ще виждат там на древния певец
размера кух, хвалбите неумели.*

*А дважд могъл би да останеш жив:
в стиха ми и в наследника красив.*

XVIII.

Дали със летен ден да те сравня?

*Но ти си по-умерен и омаен.
Обрулват бури майските цветя
и лятото е с договор нетраен.
Окото вишно ту изсипва жар,
ту крие златен лик на небосвода
и всеки чар отдава своя чар
на случая и хищната природа.
Но вечни ще са твоите лета
и чаровете ти сред тях ще греят,
и няма да се хвали с теб смъртта,
щом вечни редове я надживеят.*

*Докато има хора и очи,
във тоя стих ликът ти ще личи.*

XIX.

*Всеядно време, притъпи пастта
на царствен лъв, на тигър без пощада,
чедата земни погълни в пръстта,
кръвта на феникс изгори на клада.
Твори сезони разни в своя ход.
Преpravяй, бързоного време, смело
света широк с нетрайния му плод.
Едно не почвай само грешно дело:
с минути този лик недей грози,
не му чертай бразди с перото вечно.
Такъв неопетнен го опази
за пример на потомството далечно.*

Но не, руши на воля. Без това

той млад живее в моите слова.

XX.

*Със женски лик, творен от естеството,
си ти, любима и любим в едно.
Сърцето ти е женско, но без злото
изменчиво, за женските петно.
Очите ти от взора на жената
са по-сияйни, но не се въртят.
Те хвърлят по предметите позлата
и всеки цвят е скрит във твоя цвят.
Отпърво бил си за жена създаден,
но влюбена, природата реши
да ти добави нещо, и принадлеен,
излишъкът от тебе ме лиши.*

*Е, щом жените радва знакът нов,
на тях го дай. На мене дай любов.*

XXI.

*Аз никак не приличам на поета,
за хубост изрисувана запял,
накичил стих със седемте небета
и всяка прелест в нейната съзрял,*

добавил към сравненията смели
слънца, луни и звездния чертог,
цветята, в ранна пролет нацъфтели
и всяка хубост, пратена от Бог.
По-вярна обич има в мойта рима,
и чуйте всички, любовта ми пак
със всяка жива хубост е сравнима
и без да е сияйно слънце в мрак.

Хвалби да сипят хорските уста.
Не съм търгаш, да хваля хубостта.

XXII.

Не вярвам аз на свойто огледало,
че стар съм, щом си с младостта връстник.
Но видя ли браздите, изорало
безжалостното Време в твоя лик,
смъртта си ще очаквам. Красотата
сърцето мое, дете носиш ти,
като достойна дреха ти намята,
а твоего сърце у мен тупти.
И как по-стар от теб да съм тогава?
Любими, аз съм в твоите ръце.
Пази се, както нежно съхранява
гръдта ми-дойка твоего сърце.

Но щом сломи се мойто, не дири
това сърце, което ми дари.

XXIII.

*Подобно някой слаб актьор на сцена,
забравящ ролята си час по час
и като твар, от буен гняв вбесена
и слаба зарад силния си бяс,
и аз от страх, че ти ми нямаш вяра
забравям пак любовния обряд
и силата на любовта ме кара
от слабост да превия кротко врат.
Но книги по-изкусно от устата
ще изговорят моя иск без свян
и вместо мен ще молят за отплата,
щом от любов езикът е скован.*

*Езика ням на любовта учи,
че любовта се чува със очи.*

XXIV.

*Окото-рисувач е начертало
твоята форма в туй сърце-скрижал,
а рамка ѝ е цялото ми тяло.
Аз перспективата съм овладял.
През майстора прозирай в занаята,
и сам ще видиш — образът ти мил
в ателието на гръдта стената
краси, що с твоя взор съм остъклил.*

*Очите тѣй отплащат на очите.
Щом мойте те рисуват, твоят взор
ще служи за прозорец, та лъчите
да те достигат в новия затвор.*

*Но недоучен, взорът очерта
едната форма, не и същността.*

XXV.

*И нека галеникът на небето
се хвали с почитите на деня,
пък аз, комуто е това отнето,
ликувам със каквото най ценя.
Простира горди листи фаворита,
но слънчоглед е този фаворит,
че гордостта му в него е зарита
и го попарва погледът сърдит.
Войникът, в битки сто пожънал слава,
сломи ли го врагът едничък път,
честта от списъка го изличава,
и начаса забравя го светът.*

*Блажен съм значи, влюбен и любим,
теб неотлъчил, сам неотлъчим.*

XXVI.

Сеньоре на сърцето ми, с васалство
към теб възторжен дълг ме прикова.
Послание ти пращам в твойто кралство,
не ум, а дълг да проявя в слова.
Дълг тъй голям, че моят ум е беден
и в думи зле облича мисълта,
ала със образ, в твоя ум изпреден,
ти ще покриеш тази голота,
дорде звездата, пътя ми чертала,
ме озари с по-ласкави лъчи
и моята любов одрипавяла
преоблече пред твоите очи.

Тогавя ще се хваля със любов.
А дотогаз да млъкна съм готов.

XXVII.

След пътя труден тялото жадува
постеля, за нозете скъп приют.
Но стигне ли я то, умът пътува
и почва своя по-усилен труд.
Че рой от мисли-пилигрими крачи
към тебе, най-обичния светец,
и пак подпират тежките клепачи,
и аз се втренчвам в мрака, зрящ слепец.
И само дете взорът на душата
съзира сянката ти във нощта,
а тя виси като брилянт в тъмата
и ѝ придава нова красота.

*Тъй дене тялом, нощем с мисли рой
за теб, за мене няма миг покой.*

XXVIII.

*И как в отмала сладостна тогава
да легна, щом лишен съм от съня?
И щом денят нощта не приласкава,
а мъчи я и мъчи тя деня?
Но ден и нощ забравят крамолите
и всеки получава своята част:
денят тежи ми с труд, нощта с тъгите
на разстоянията между нас.
И казвам на деня, че ти, светило,
и сред мъглите ще го озариш.
Подир шептя на нощното чернило,
че и в нощта беззвездна пак искриш.*

*Но ден след ден по-дълга е скръбта
и скръб след скръб се трупат през нощта.*

XXIX.

*Щом хулен от Фортуна и тълпата,
пак заоплаквам своя дял горчив
и с празни вопли стряскам небесата*

*и се окайвам, че съм още жив,
че рай на друг животът обещава,
че хубост и другари му е дал,
перо щастливо, поетична слава,
пък мойта радост носи ми печал,
тогава със сърце, от скръб обзето,
за теб се сецам, и духът в захлас
политва, чучулига във небето,
да срещне утринта със ясен глас.*

*Тогава аз, богат със спомен скъп,
на кралство даже бих обърнал гръб.*

XXX.

*Щом пред съда на мисъл мълчалива
пак викна някой спомен отлетял,
въздишайки по всяка цел красива
и часовете, дето съм пилял,
очите ми, незнаещи сълзите,
удавя плач за мъртвия другар
и сецам пак на любовта тъгите
и желя не един познайник стар.
Тогава аз скърбя със скърби нежни
и се понасям от тъга в тъга,
опечален с печалите си прежни,
като че ли изпитвам ги сега.*

*Но спомня ли си теб, обръщам гръб
на миналата загуба и скръб.*

XXXI.

*Във твойта гръд сърцата са събрани,
които, мислех, гробът вече скри,
и всичко, споделено в любовта ни
със мъртвите приятели добри.
И колко ли жалейни сълзи святи
набожно присвои си любовта
от моя взор и лихвата им прати
в ковчежето на твойта красота!
О, гроб любовен, теб те украсиха
трофеи от покойник не един.
Те всички с част от мене те дариха
и днес на чуждото си властелин.*

*Най-скъпите за мен лица си сбрал
и ти си те, и в тебе аз съм цял.*

XXXII.

*Щом надживееш сетния ми ден,
когато в прах приятелят ти скрит е
и трябва в сътворените от мен
несносни думи да се взрат очите,
с по-сръчното си време ги сравни
и нищо, че са толкоз остарели,
за тяхната любов ги съхрани,*

*а не за тези рими неумели.
Една едничка почит ми отдай.
Кажу: „Да беше Музата му жива,
потомък би създаде, то се знай,
от ранг по-висш, с осанка по-красива.*

*Да, за стила чета поета нов,
а него — зарад силната любов.“*

XXXIII.

*Не един светъл изгрев съм видял
да гали върховете с грейнал лик
и да покрива злата разцъфтял
с небесно злато, славен алхимик,
а после, на света обърнал гръб,
да пуска облак да го порази,
и от света, потънал цял във скръб,
посрамено на запад да пълзи.
От своето слънце бях огрян и аз,
и блясъкът обля и мен в зори.
Ала уви, то мое бе за час
и начаса пак облак ме покри.*

*Ала това не прави го немило.
С петна е и небесното светило.*

XXXIV.

*Защо ли обеща ми слънчев ден,
да тръгна тъй на път без наметало,
щом облаци надвиснаха над мен
и скриха те под черно покривало?
Наистина, показваш се оттам
дъжда да ми изтриеш от страните,
но кой би хвалил лековит балсам,
щом раната оставя си следите?
От твоя срам по-малко не боли
и твойто разкаяние не топли.
Печалният виновник надали
би облекчил страдалческите вопли.*

*Но с перли плаче твоята любов.
За откуп да ги взема съм готов.*

XXXV.

*За стореното не жали и миг.
Потокът в кал е, розата — трънлива,
плодът — червив, а слънчев, лунен лик
ту дим, ту затъмнение ги скрива.
Човеците грешат, затуй сгреших,
че извиних те с примери стотина.
Зарад греха ти се опорочих
и май защитата греха надмина.
И май ищецът ти е адвокат,
щом разум брани грях на сетивата,
и аз накрай излизам виноват.*

*Такъв двубой разгаря се в душата,
че ставам съучастник огорчен
на сладкия крадец, ограбил мен.*

XXXVI.

*Отделен всеки нека си остава,
макар и в любовта да сме едно,
та аз без помощта ти сам тогава
да нося всяка хула и петно.
Да, нашата любов е неделима,
макар че злост в живота ни дели.
Промяна няма в двама ни да има,
но губим сладки мигове, нали?
Вината ми ще ти спести позора
и непознати ще сме пред света.
С мен щедър не бъди пред други хора,
на името си да спасиш честта.*

*Но не, прави го! Мой си без това
и мои са похвалните слова.*

XXXVII.

Както бащата, вече белокоп,

*се радва на сина си на успеха,
сакат зарад Фортунината злост,
аз в тебе търся своята утеха.
Богатство, красота, ум, ранг — не знам
в едно събрани или пък самички
те обитават като дивен храм,
но моята любов ги вижда всички.
И вече не съм куц или презрян,
щом важност ми придава твойта сянка
и в твойто изобилие облян,
израствам покрай твоята осанка.*

*Ти най-доброто в себе си сбери
и с десеткратна радост ме дари.*

XXXVIII.

*На Музата ми как да липсват теми?
Ти дишаш и в стиха ми си излял
висок предмет за хиляди поеми,
щом лист вулгарен трудно би побрал.
На себе си благодари, щом нещо
достойно в мен за четене съзреш.
Дори глупакът би римувал нещо,
щом ти му озариш ума невеж.
Бъди десета Муза, десет пъти
надминала властта на деветте,
и щом поет подири помощта ти,
дари го вечни рими да плете.*

Че Музата ми радва днес света

трудът е мой, но твоя е честта.

XXXIX.

*Достойнствата ти как ли да възнея?
Та ти си по-добрата част от мен.
Пред себе си ли да благоговя,
от собствената красота пленен?
Затуй добра е нашата раздяла.
Щом любовта си не зовем „една“,
към теб единствен своята възхвала
изпял бих, неизмъчван от вина.
Раздяла, щеше да си болка люта,
ако не бе покоят ти горчив,
когато сладко мисълта се лута
и пълни часовете с блян щастлив.*

*Ти учиш как едно да стане две:
далечен, той е в моите редове.*

XI.

*Любов, вземи ми всичките любви
и по-богата ли си отсъди
с по-истински, любов, любви нови
от любовта ми, дадена преди?*

*Щом от любов приемаш любовта ми,
че я използваш кой ще те вини?
Винил те бих, че себе си измами,
с това, що своенравно отклони.
Грабежът, мил крадецо, се прощава,
макар че ти ограби бедността.
Но знае любовта, че наранява
по-силно от омраза любовта.*

*Красива лъст, и зло не те грози!
От злост убий ме, но не ме мрази.*

XLI.

*На свободата сладостните грешки,
когато съм изгнан от твойта гръд,
добре стоят на дните ти младежки,
че изкушенията с теб вървят.
Желан от всички, нежен, и от дева
по-прелестен, ти си всеобща цел.
Кой син на Ева, щом самата Ева
го насърчава, би стоял несмел?
Горкият аз! Гони ме от сърцето
и своя нрав и красота вини,
че двете водят те безумно, дето
ще трябва да понасяш две вини.*

*Че нея покори — вина една,
че мен предаде — втората вина.*

XLII.

*Че тя е твоя ме понатъжи,
понеже, казал бих, ми беше мила,
ала че ти си неин ми тежи.
Боли ме тази болка с двойна сила.
Но извинявам двойния ви грях.
От моя плам и твоят вдъхновен е,
а от любов рани ме тя, разбрах,
склонила да опиташ зарад мене.
Щом губя нея, то печелиш ти,
щом губя тебе, нейна си награда.
Сберете ли се, аз търпя щети
и зарад мен на мене кръст се пада.*

*Но също и наслада: ти си аз
и е за мене цялата ѝ страст.*

XLIII.

*Очи склопя ли, виждам най-добре.
По цял ден вирам се в неща немили,
но моят взор в съня ще те съзре
с очи смрачени, мрака с лъч пробили.
И ти, със сянка сенките огрял,
каква ли гледка бляскава ще чака
деня, от твойта сянка засиял
щом грееш за очи, склопени в мрака!*

*Как ще ликуват моите очи,
когато дневно слънце освети те,
щом в черна нощ така струят лъчи
от сянката, що хвърляш над очите!*

*Не те ли виждам, става нощ деня,
и ден нощта е, грейнеш ли в съня.*

XLIV.

*Да беше мисъл мудната ми плът,
не би ме разстоянието спряло.
Изминало би тежкия си път
до тебе мигновено мойто тяло.
И с радост бих стоял накрай света,
от тебе с бездна отделен тогава.
Вода и пръст прескача мисълта,
намисли ли къде да пребивава.
Но мисълта, че мисъл не, а тлен
е тежкото ми тяло, ме убива.
Щом от вода и пръст съм сътворен,
на времето в пътеката горчива*

*ще крача, от водата и пръстта,
попил сълзи, емблеми на скръбта.*

XLV.

*Ефир и огън с тебе пребивават.
Хвъркати, и без мене тук стоят.
Те мойте страст и мисъл възплъщават,
близко, далеко — вихрени летят.
Но тези две стихии щом от мене
си тръгнат, пратени от любовта,
животът ми, що с четири граден е,
потъва меланхолно към смъртта,
дорде си върне тез съставки мили,
че двата пратеника литват пак
и с разказа за теб му вдъхва сили
на свой ред всеки вестоносец благ.*

*В захлас ги слушам. После, нажален
отпращам ги, на мъката във плен.*

XLVI.

*Воюват в мене взорът и сърцето,
пленения ти лик да поделят.
Прокужда взорът ми сърцето клето,
сърцето пък отблъсква зора с яд.
Че пази те сърцето ми пледира
във непронизван с взори будоар.
Отвешникът му взор пък протестира,
че той е на лика ти господар.
И свикани, явяват се тогава
съдии-мисли. Всеки е нает
от моето сърце, за да решава
кой дял кому се пада със декрет.*

*Решиха тѣй: на взора ми — лика ти,
сърцето ми пък взема любовта ти.*

XLVII.

*Сърцето ми със взора склучи мир и
с услуги всеки другия теши.
Щом взорът ми очите ти подири,
въздишка щом сърцето ми души,
със образа ти взорът ми пирува,
сърцето с пир рисуван усладил,
а на сърцето взорът пък гостува,
любовни мисли с него споделил.
Така във образ или в любовта ми,
макар далече, винаги си с мен.
Нали не би надбягал мисълта ми?
На нея аз, а тя на теб е в плен.*

*Заспи ли тя, ликът ти пак услажда
сърце и взор в любовната им жажда.*

XLVIII.

*Със колко грижа, щом поех на път,
скрих зад прегради и вещта най-дребна,
та чужди да не я употребят,*

*преди на мен да стане пак потребна.
А теб, от всеки мой брилянт по-скъп,
теб, грижа, дете ми изпълва дните,
утеха моя, днес най-силна скръб,
оставих тебе плячка на крадците.
Зад никоя стена не те укрех,
освен там, дете без да си, те има.
На мойта гръд в най-святата святих
излизаш-влизаш през стена незрима.*

*Уви, и там такава плячка мила
самата праведност би изкушила.*

XLIX.

*Срещу часа, ако часът настъпи,
когато мой недъг те помрачи,
и крайния си сбор пресметнеш, скъпи,
щом съвестта отчет ти назначи,
срещу часа, когато покрай мене
ще минеш, неогрял ме със привет
и твоят плам любовен угасен е,
и ми изтъква поводи безчет,
срещу часа такъв се окопавам
в съзнание за своята цена
и в битка срещу себе си въставам,
да отстоя законната страна.*

*Законът да те брани е готов,
че няма довод моята любов.*

L.

*О, колко тежко следвам своя път,
че всичките ми пропилены сили
едничкия покой ще донесат
да кажа: „С теб делят ни много мили.“
И конят ми под мене стъпва въл,
понесъл с мен товара на тъгата.
Той сякаш по инстинкт е проумял:
ездачът не харесва май ездата.
Не го раздвижва кървавата шпора,
която впивам в хълбока вбесен,
а в отговор простенва от умора,
по-остра шпора впивайки във мен.*

*Че стонът му ми спомня моя ад:
пред мен скръбта е, радостта — отзад.*

LI-C

LI.

*Тъй любовта ми оправдава коня,
задето в пътя не си дава труд:
защо ми е припряно да го гоня?
На връщане ще тича като луд.
Какво тогава ще го оправдае,
щом вихърът е муден за страстта?
Тя бясно ще го шпори, че се мае
и за покой ще мисли скоростта.
Какъв ли кон тогаз ще ѝ приляга?
Понеже е любов, самата тя
ще цвили и със вихрите ще бяга.
Аз коня си с любов ще защитя:*

*от тебе щом се тътри той едва,
към тебе пеш ще хукна след това.*

LII

*Като същински богаташ и аз
ключ нося за имането-отрада,
но пак не го наглеждам час по час,
да не изтъркам острата наслада.*

*Нарядко са и празничните дни
във дългата годишна броеница,
та блясъкът им да не се смрачи
като на скъпи перли в огърлица.
Тъй времето в ковчеже приюти
теб, както дрешник пази скъпа дреха —
разгъне ли те, да изгрееш ти,
на миг избран избраната утеха.*

*Блажен си със достойнства — океан:
с възторзи срещан, в липсата желан.*

LIII.

*Кое е веществото, що гради те,
та с теб се движат сенки милион?
Едничка сянка ходи по петите
на всекиго, ти раждаш легион.
Адонис опиши — та той е сянка
и копие на твойта красота,
и на Елена дивната осанка
рисува теб в костюм от древността.
Виж пролетта и есента узряла.
Как твойта хубост в първата личи!
Във другата е щедростта ти цяла
и радва с форми хорските очи.*

*Във всяка външна хубост имаш дял,
но верността си вътре в теб събрал.*

LIV.

*Изглежда по-красива красотата
на истината с орнамента свят!
Така примамва двойно с аромата
и хубостта си розовият цвят.
И шипковият цвят е с багри чисти,
макар да не изпуска сладък дъх.
На трънка пак расте, пак трепка с листи,
щом пъпката развие летен лъх,
но само външността му е красива
и вехне необичан и без знак.
А розата уханна не загива
и след смъртта мирише сладко пак.*

*И твоят дъх, младежо свършен,
в стиха ми ще е вярно съхранен.*

LV.

*Ни мраморът, ни паметник от злато
не би стиха всесилен надживял.
Тук грееш сред сияние по-свято
от камъка, що дните цапат с кал.
Когато бунт изкорени градежа
и статуите битка потроши,
ни Марсовият меч, нито палежа
такава летопис ще разруши.*

*Срещу смъртта и злостната забрава
ще крачиш горд и бърдите очи
ще станат дом за твоята прослава,
дордето страшен съд ги заличи*

*и в съдника любов пробудиш сам.
Очи и стих са дотогаз твой храм.*

LVI.

*Любов, сбри пак мощ против мълата,
че по си равнодушна от лъстта,
която днес е сита от храната,
а утре е със зейнала уста.
Така и ти, любов, пълни си взора,
докато не примигаши от любов,
а утре пак засищай без умора
със грейнали очи глада си нов.
Покоят ти да бъде океана,
прострял се от самотен бряг до бряг,
където двама влюбени сред пана
очакват любовта да дойде пак.*

*Или да е сред зимен студ мечта
за новия триумф на пролетта.*

LVII.

*Твой роб съм и единствено живея
бройки страстните ти часове
и нямам ценно време да пиляя,
нито дела, щом друг ме позове.
Гневът ми часовете не залива,
щом циферблата следвам със тъга,
и не наричам липсата горчива,
сбогуваш ли се с верния слуга.
Дори не пита мисълта горката
къде си днес и по дела какви,
а като роб унил седи и смята
кого със себе си ощастливи.*

*Тъй предана е любовта, че на,
каквото сторис, все си без вина.*

LVIII.

*Да пази богът, дал ме в твоя власт,
да контролирам твоята наслада
и да ти искам сметка час по час.
Не, на васала скромността се пада.
И нека страдам, винаги готов,
заклучен във отсъствие игриво
да срещам кротко всеки укор нов,
без даже да роптая заядливо.
На воля скитай, харта имаш, знам,
да разполагаш с времето свободно
както желаеш; овластен си сам
да си простиш, ако ти е угодно.*

*Ще чакам, нищо, че живея в ад.
Не будят в мен насладите ти яд.*

LIX.

*Щом няма нищо ново и било е
всичко преди, как лъже се умът
и в напъни да каже нещо свое
дете родено ражда втори път.
Да можех слънцето назад да върна
с петстотин обиколки на света
и образа ти в древен стих да зърна,
откакто букви пазят мъдростта,
и там да видя древните похвали
за този храм, от Бога сътворен,
по-точно ли в слова са го предали
или го славят точно като мен.*

*О, хвалели са, сигурен съм аз,
неща по-недостойни с двойна страст.*

LX.

*Като поели към брега вълни
към края си минутите ни тичат
и всяка място с другата мени,*

*и следващата предните повличат.
И рождество, обляно в светлина,
пълзи към съвършенството си зряло,
но почват затъмнения война
и Времето си взема що е дало.
И вцепенява Времето цвета,
дълбае паралели по челата,
прехранва се със рядка красота
и стрък след стрък посича със косата.*

*Но моят стих не ще се покори
и ще те слави в бъдното дори.*

LXI.

*Ти ли поиска да не мигна миг
по цели ноци с клепки натезжали?
Ти ли ми пращаш сенки с твоя лик
и стряскаш пак очите недоспали?
Духа си ли провоздаш тъй далеч
от теб, в делата мои да се взира,
във всеки срам и всяка празна реч
за нова ревност повод да намира?
Не, ти не чувстваш толкова любов,
а моята любов ме буди в мрака,
та стража да ти бъда съм готов,
която връщането ти да чака.*

*От теб далеч, будувам сам в нощта,
до други да се будиш сутринта.*

LXII.

*Греховно себелюбие владее
очите ми, душата, всеки член;
неизличим грехът е и ще тлее —
така дълбоко враснал се е в мен.
Кое лице с това ще се сравнява,
чии ли форми, чий ли предан нрав?
Тях, сам се хваля, друг не надминава,
и знам, че във хвалбите си съм прав.
Но щом се видя в своето огледало
напукан, потъмнял от старостта,
то мнението сменям си изцяло:
да се обичаш тъй е грехота.*

*Не, тебе хваля — аз, това си ти,
влял своята хубост в моите черти.*

LXIII.

*От страх, че той ще стане като мене,
от Времето и той така разбит,
със сбръчкано чело и сухи вени,
когато след младежкия зенит
по билото на старостта поеме
и днес подвластната му красота
изтрие или скрие злото време,*

*помело всеки дар на пролетта,
срещу такова време собирам сили
и срещу разрушителните дни,
да не превърнат спомените мили
за моята любов във съсипни.*

*Тя грее в тия черни редове
с най-пролетните свои цветове.*

LXIV.

*Щом видя как със зла ръка изтрива
пак Времето цвета на древността
и горди кули със земята срива
и с бяс поробва тленните неща,
щом видя океанът как поглъща
земите, дето властваше брега
и как брегът със същото отвърща
и загубите връща си сега,
щом видя как промяна вред царува
и цели царства как се сричат в прах,
за тебе мисълта ми се страхува,
че Времето грози те като тях.*

*Същинска смърт е мисълта за мен,
че смърт и теб ще грабне някой ден.*

LXV.

*Щом камъкът, медта, пръстта, морята
подвластни са на скръбен смъртен дял,
как иск да предявява красотата,
по-слаба от цветеча разцъфтял?
Как меднодъхо лято да воюва
с обсадата на стенобойни дни
щом непристъпен зъбер се страхува
и тежки двери рухват в съсипни?
О, страшни мисли! И къде тогава
на времето брилянтът най-искрящ
от Времето незастрашен остава
и кой би бил на красотата страж?*

*В мастилената само чернота
ще грее твоят блясък пред света.*

LXVI.

*Зова смъртта, от всичко уморен:
заслугата да гледам в дрипи цяла,
и нищия с дрънкулки украсен,
и верността, обета си предала,
и чест, изтикана от самозван,
и опетнена добродетел мила,
и идеалът в кал и поруган,
и немощни и куци мощ и сила;
и знанието няма пред властта,
и дарбата слугиня на глупака,
и правдата зована простота,*

и злото пред доброто във атака.

*Зова смъртта си, уморен от тях,
но сам да те оставя ме е страх.*

LXVII.

*Защо ли да живее той във тлен
и да краси гърдите на позора,
и горд, грехът да крачи възвисен
с присъствието му пред всички хора?
И мазила с лъжливи цветове
да умъртвяват багрите му ярки,
и красотата сенки да кове
на розата му с истинските шарки?
Нали природата се разори?
Как кръв да ливне в живите му жили,
като богатството си в него скри
и черпи средства днес оттам, и сили?*

*Пести го тя, света да убеди
в какъв разкош е тънела преди.*

LVIII.

Ликът му днес е картата на дните,

*в които тленен цвят бе хубостта.
Тогаз подслон не даваха страните
на незаконна хубост с лекота.
На мъртвите над къдрите от злато
едничък гробът имаше права,
без мъртво руно да стои богато
за втори път на нечия глава.
Личи у него древно свято време,
неукрасено време с дух почтен,
което злак от други не ще вземе,
да кичи с древна дреха своя ден.*

*Той карта е за нас, та да сравним
каква била е хубостта без грим.*

LXIX.

*Към никой твой член, радост за окото,
не може да добави мисълта.
Другар ли, враг ли, дава ти каквото
полага ти се всякоя уста.
И слави външността ти външна слава,
но всеки венцехвалец те език
похвалите със укор затъмнява,
като прозре зад светлия ти лик.
Той дири красотата на ума ти,
но тя с дела се мери в тоя свят
и мирисът на грозен плевел мъти
тогаз дъха на твоя дивен цвят.*

Защо и с дъх не изуми света?

Но сладък дъх не никне в тез места.

LXX.

*Че те винят не е твой собствен грях.
Тя, хулата, в красивото се вира
и всяка хубост ражда смут и страх
подобно гарван, полетял в ефира.
Красив ли си, със хулата растат
достойнствата, от времето възпети.
Порокът-червей дири дъхав цвят,
а твойта пролет с чисти багри свети.
Премина ти и сам разоръжи
засадата, стаена в дните млади,
но пред такива купища лъжи
дори похвалите не са прегради.*

*Да не виняха в зло това лице,
ти властвал би над всякое сърце.*

LXXI.

*След мойта смърт за мен недей тъгува,
щом чуеш строгия камбанен ек
да казва, че другарят ти пътува
да пребивава с червеи навек.*

*Четеш ли тоя стих, недей тогава
си спомня писалата го рѣка.
Аз от любов желая си забрава,
че леко чезне болката така.
Ако стиха ми зърнеш за последно,
когато съм се смесил със прѣстта,
не споменавай името ми бедно
и нека с мен изтлее любовта,*

*та зарад мене и за твойта скръб
с насмешка да не ти обрѣцат грѣб.*

LXXII.

*О, да не би светът да настоява
да кажеш за какво тѣгуваш ти,
след мойта смърт недей ме споменава,
че нравът ми с достойнства не блести,
освен ако не съчиниш измами
и сториш повече от мен добро
и по-добре прославиш паметта ми
от правдата с безстрастното перо.
О, любовта ти фалш да не оцапа,
че със лъжи ме хвалиш от любов,
ти погребви и мойто име в трапа,
да си спестим със теб позора нов.*

*Че е позорно всичко, що творя.
Харесваш ли го, ще те позоря.*

LXXIII.

*У мене виждаш сигурно сезона,
през който още листът пожълтял
самотно зъзне от студа на клона,
съборен храм, де птичи хор е пъл.
У мене виждаш на деня сумрака,
който на запад гасне вечерта
и който ноц в прегръдки тихи чака,
донесла вред покой като смъртта.
У мене виждаш огън да дотлява
над пепелта на младия си ден,
на смъртно ложе сякаш дух предава,
от собствените въглени гасен.*

*И расне любовта, това видяла,
с което, знае, чака я раздяла.*

LXXIV.

*Но не тъгувай, щом ме призове
без право на отплата страж злокобен.
Остават с лихва тези редове,
пред погледа ти паметник надгробен.
Като ги гледаш, в тях ще виждаш ти
делът, който на тебе посветен е.
По право пръст пръстта ще приюти,
а ти — духа, по-ценното от мене.*

*И ще загубиш някакъв парцал,
за червеите плячка, тленно тяло,
страхлив триумф за жалкия кинжал.
Недей жали каквото е изтляло.*

*Знай, вътрешното дава му цена,
а то е с теб и тука, ей го на.*

LXXV.

*За моя ум храна си, дъждовете,
навреме напоили угарта,
и пазя твоя мир от враговете.
Скъперник тъй се пази от света,
ту горд със златото си, ту пък тръпен
от страх, че за крадци е уязвим.
Блажен, че за света си недостъпен,
бленувам с теб света да удивим.
И ту лика ти гледам до забрава,
ту чезна за едничък поглед мил
и моят дух наслади не познава,
освен каквито ти си му дарил.*

*И в ситост, в изнемога ден след ден,
в блага затъвам, от блага лишен.*

LXXVI.

*Защо стихът ми с накит нов не грее,
за мимолетната промяна глух?
Защо ли взорът да не се зарее
към нова реч, сплавена с дързък дух?
Защо редът на предния прилича
и своя ум съм с вехто пременил,
та всяка дума името ми срича
и сочи кой я е измайсторил?
О, знай, любими, тебе все възпявам
и мой предмет сте ти и любовта.
Затуй словата стари разкрасявам
и харча все похарчени неща.*

*Щом слънцето е ново всеки път,
и теб ще слави всеки път стихът.*

LXXVII.

*О, виж как вехнеш в свойто огледало,
в часовника — как времето лети.
Ще пази твоите мисли листът в бяло
и знание оттук ще вкушваш ти.
Щом бръчки отразят огледалата,
ще зърнеш вътре зяпналия гроб
и ще те стряска вечно циферблата
на Времето с крадливия галоп.
Каквото не удържаш в паметта си,
на листа бял предай, да видиш там
честити рожбите на мисълта си
и себе си да опознаеш сам.*

*И всеки път, щом впериш в тях очи,
по-мъдро твойта книга ще звучи.*

LXXVIII.

*Тъй силно, моя Музо, вдъхнови ме
и с нежната ти помощ тъй творих,
че всичките пера днес твойто име
изписват и под тебе пръскат стих.
От твоя поглед немият пропява
и рее се в ефира глупостта.
Той учения със криле дарява
и с удвоена сила — сърчността.
Но се гордей с твореното от мене,
че ти го вдъхнови и породи.
Стилът на други с тебе украсен е,
по-сладостно изкусен от преди.*

*Ала за мен изкуството е в теб:
ти вливаш мъдрост в моя стих нелеп.*

LXXIX.

*Докато призовавах помощта ти,
красеше ти едничък моя стих,
но римите ми днес стоят сакати —*

*аз болната си Муза изтощих.
Любими, зная, струва си предмета
перо по-благородно от това,
но гледам как краде от теб поета,
за да ти плаща после със слова.
Дарява те с достойнства, но ги граби
от теб самия; дава красота,
от тебе взета, че за теб са слаби
най-силните похвали на света.*

*Защо тогаз благодариш, кажси,
и плащаш му каквото ти дължи?*

LXXX.

*За теб щом пиша, тръпна цял тогава,
че зная, ум те слави по-велик.
Той вдава се във твоята прослава
и ми заплита бедния език.
Ала понеже като в океана
из твойта шир се реят куп платна,
и моята черупка самозвана
подскача там при всякоя вълна.
Най-плитка помощ би ме удържала,
а пори той глътта околоръст.
Разбит, ще съм коруба остаряла,
а той ще вдига снажния си ръст.*

*Прокудиш ли ме зарад него ти,
„любов“, ще кажса, „ме опропасти“.*

LXXXI.

Твой епитаф ще пиша ли, любими,
или в земята първи аз ще тлея,
смъртта не ще изтрие мойте рими,
макар забравен да остана в нея.
Дори да съм покойник за света,
живот за тебе във стиха ми скрит е.
За мене скромнен гроб ще е пръстта,
а теб ще те положат във очите.
Стихът ми ще опази всеки миг —
в очите неродени ще го пиша.
Ще те повтаря бъдният език,
щом сетния си дъх светът издиша.

Спасен с перо, оставах вечно ти,
де има дъх — в човешките усти.

LXXXII.

Със Музата ми май не сте сгодени,
та можеш да оглеждаш без вина
слова на други музи, посветени
на тебе във поема не една.
Умът ти на вида ти подобава —
той вижда, че неmogвам със хвалби
и се обръща другаде тогава

*за образ нов — към чуждите творби.
Прави го ти, любими, но когато
сред врява те дарят с пресилен дар,
познай се сам във словото чепато
на откровения правдив другар.*

*На друг да вапцват бледите страни.
Теб грубото мазило те петни.*

LXXXIII.

*Не беше нужно с краски да те кича
и не добавих краска ни една.
Реших, на хубостта ти не прилича
да плащам в стих без всякаква цена.
Затуй проспах и твоята прослава —
нали си жив и вижда сам светът
как слабо днешното перо предава
достоинствата, които те красят.
За немота гневът ти днес ме стига,
а беше тя най-ценният ми дар.
Че всеки друг не храм, а гроб ти вдига,
но аз поне не станах твой гробар.*

*В очите ти по-дивна хубост свети
от всеки ред на твоите поети.*

LXXXIV.

*Кой ще измисли по-добра прослава,
от тази — само ти си ти в света
и в твоите черти се съхранява
мерилото за всяка красота.
Перото е във плен на нищетата,
ако свидливо блясъка пести,
но щом възпява тебе, на ръката
й стига да напише: „Ти си ти.“
В теб писаното да препише само,
природното писмо не замърсил,
и преписът ще украси ума му,
и ще го хвалят за добрия стил.*

*Но тази благодат охулваш сам,
приел хвалби, които носят срам.*

LXXXV.

*Мълчи си мойта Муза грубовата,
а другите те славят с меден глас
и си топят перата във позлата,
и си коват словата на Парнас.
Тях в думите, мен в мислите ме бива
и викам все „амин“ като клисар
на всеки химн, що дух висок излива
от бляскаво перо със вкус и чар.
И чуя ли ги, казвам „вярно, знам“ и
добавям сам към пищните хвалби,
ала го прави само мисълта ми,*

а тя за любовта си не тръби.

*Цени у тях дъха, в слова дарен,
а мислите без глас цени у мен.*

LXXXVI.

*Дали словата му, с платна поели
към тебе гордо, най-бленуван свят,
в ума залостват мойте мисли зрели,
та те в утробата си-гроб мълчат?
И от духа му ли, на дух от здрача
взел звуците неземни, се смутих?
Не, май не му помага помагача
чак толкова да стряска моя стих.
Ни оня призрак, който често вика
да му налива мъдрост всяка ноц
успял е да ми върже тъй езика.
Не стряска ме отвъдната му мощ.*

*Но ти запълваш всеки негов ред
и без предмет стихът ми гасне блед.*

LXXXVII.

Сбогом, за мене твърде скъп си, скъпи.

*Самичък стойността си ти откри.
Днес края на контракта ни настъпи
и стойността ти с харта те дари.
Не си ли сам избра да те владее?
Такъв разкош заслужил ли съм аз?
Уви, не съм достоен за трофея
и правото отнеха ми завчас.
Ти сам се даде, сляп за стойността си,
отсъдил снизходително за мен.
Сега се връща вече у дома си
брилянтът скъп, в заблуда подарен.*

*Тъй както сън ласкае, ти бе мой:
царуваме, докато трае той.*

LXXXVIII.

*Когато смъкнеш моята цена,
изложил ме на присмеха в очите,
знай, аз ще взема твоята страна
и в теб ще хваля само добрините.
И както слабостите знам си сам,
ще съчиня история такава
за грехове, потулени от срам,
че таз раздяла ще ти носи слава.
И пак ще е печалбата за мен,
задето посветих ти мисъл всяка:
във моите щети е удвоен
щедрият приход, който тебе чака.*

И толкоз твой съм с толкова любов,

че всичко да понасям съм готов.

LXXXIX.

*Кажки, недъг пропъжда те оттука,
и за недъга ще се хуля сам,
и ще куцукам, кажеш ли „куцука“,
и правото във всичко ще ти дам.
Любов, не можеш и наполовина
да ме охулиш толкова добре —
неузнаваем, аз ще те надмина,
познанството накарал да умре.
Ти скъпото си име дръж далеч и
не ще го вкусва моята уста,
та да го цапам с недостойни речи,
щом спомена със тебе близостта.*

*Със себе си бих влязъл в бой свиреп.
Не ми е мил омразният на теб.*

XC.

*Е, намрази ме още днес тогава,
когато смръщен гледа ме света.
Съдбата нека с теб се съюзява —
превит ме остави във самота.*

*И щом в сърцето мъката надвия,
след скърбите не идвай ни веднъж
да удължаваш нощната фурия
на крах желан със утринния дъжд.
Оставяш ли ме, не бъди последен
във строя злонамерени бедни.
За да изпитам удара победен
на тежката си участ, пръв бъди.*

*С такова зло сравнено, всяко зло
ще ми се вижда, че не е било.*

ХСІ.

*Един е горд с рода си, друг с успехи,
с имане или сила на борец,
един — със зле скроени нови дрехи,
друг — със сокол, и хрътка, и жребец.
И всеки нрав наслада своя има
и тя за него връх е в радостта,
но ни една не е съизмерима
с най-сладостната радост на света.
Род славен ми е твоята прегръдка,
имане ми е тя, костюм богат,
сокол, жребец и тънконога хрътка,
и аз най-горд съм с теб на този свят.*

*Ала горко ми, ако ти решиш
от всичкото това да ме лишиш.*

ХСІ.

*Най-страшната злина стори, иди си —
пак до живот присъден си ми ти.
Животът ми от любовта зависи
и с твоята любов ще отлети.
Най-черната беда не ме смущава,
щом най-невинната е смърт за мен.
Тя по-добър живот ми обещава
от твоя нрав, внезапно променен.
Мести спокойно своята посока —
нали си на живота ми оста?
О, толкова съм горд с честта висока,
горд с любовта ти, горд и със смъртта!*

*Ала петна красивото грозят.
Не ме ли мамиш тайно някой път?*

ХСІІ.

*Та значи да живея със надежда,
измамен като слепия съпруг,
преструвката любов да ми изглежда
и с мен когато си, да бъдеш с друг?
Че злоба в твоя взор не е живяла
и аз измамата не бих познал;
по не едно лице е издълбала
лъжата с бръчки причудлив скрижал.*

*Ала творейки теб, реши небето
навек любов да грее в твоя лик
и все едно какво таи сърцето,
очите да услаждаш всеки миг.*

*Но Евината ябълка си ти,
щом зло се крие в сладките черти.*

XCIV.

*Тез, дето имат власт, но не раняват
и своя образ не крепят с дела,
тез, дето ни вълнуват, но остават
нетрогнати сами, като скала,
наследници са те на небесата,
пазачи на природните блага.
Те истински си властват над лицата
и всеки друг остава им слуга.
През лятото ухае всяко цвете,
макар и да повехне в самота,
но хванат ли зараза цветовете,
и плевелът души му гордостта.*

*Порокът би дори меда вгорчил.
От плевел по вони цветът прогнил.*

XCV.

*О, как срамът във тебе запленива
и като червей в дъхав розов цвят
петни във теб напъпилата слава!
Греха си как обвиваш в аромат!
Езикът, който пътя ти чертае
и разкази разюздани тъче,
те хвали, вместо да те поругае,
щом името ти само изрече.
Грехът, що обитава тая къща,
какъв дворец изящен е избрал!
Там в красота петното се превръща
на хубостта под нежния воал.*

*Пази такава дарба от света,
че мечът лесно губи острота.*

XCVI.

*За някои порок е твойта младост,
за други — твоите царствени игри.
Ала на всички те даряват сладост.
Пороците ти сладки са дори.
На пръста на кралицата могъща
и камъкът най-прост е свършен.
Така и твойта грешка се превръща
във истина за погледа пленен.
Ако вълкът на агне се престори,
той агнета безброй ще похити.
Така по теб прехласнатите взори
със блясък и със ранг ще грабнеш ти.*

*Ала недей, ти мой си без това
и мои са похвалните слова.*

ХСVII.

*Раздялата ни е същинска зима,
ти, сладост на отлитащите дни.
О, колко мрак и мраз във нея има
и колко декемврийски съсипни.
Но раздели ни с тебе лятно време
и есента едрееше от плод,
от лудия април понесла бреме,
вдовишко лоно, пълно с нов живот.
Ала в това обилие богато
аз зърнах само челяд без баща:
на теб слугува сладостното лято,
без теб немеят птичите ята.*

*Или пък пеят с толкоз тъжен глас,
че побеляват листите от мраз.*

ХСVIII.

*От тебе бях далеч през пролетта,
когато пъстроцветен горд април
бе влял живец във всичките неща*

*и сам Сатурн се бе развеселил.
Но птича песен и дъхът зелен
на цъфналите цветове безчет
не породиха летен разказ в мен
и от лехите не набрах букет.
Не се дивих на крина снежнобял,
и не прославих розата-кармин.
Да, в тях блестеше сладък идеал,
но първообразът бе ти един.*

*И зимата се върна, щом разбрах,
че с бледите ти сенки поиграх.*

XCIX.

*Нахоках теменужката надменна:
„Ти, сладка крадло, грабиш аромат
от мойта обич. Гордостта червена,
която багри бузите ти с цвят,
във вените ѝ грубо е топена“.
И лилиите, дланите ти взели,
и ригана, косите взел, гълчах.
От срам червени и от мъка бели,
на тръни рози тръпнеха от страх.
А трета, пъстрата, окраде двете,
като в добавка и дъха ти взе,
та днеска червей царственото цвете
за тоя грях безмилостно гризе.*

*Видях на всичко, дето тук цъфти,
как цвят и аромат даряваш ти.*

С.

*Къде си, Музо, та така забрави,
това, което сила вля у теб?
Хабиш ли своя бяс в слова дребнави,
смрачена вече до предмет нелеп?
Ела, за пропиляното в отплата
спомни си пак изящния си слог.
Гали слуха, що чака ти словата
и който дава ти предмет висок.
В любимия ми вгледай се, ленива.
И там ли бръчки Времето черта?
Съзреш ли ги, пей сатира хаплива,
та Времето да хулят по света.*

*И надлети палача-Време с реч,
за да отбиеш кривия му меч.*

C-CLIV

CI.

*Как, Музо, ще изкупиш слепотата,
че истина е скрита в хубостта?
От моя мил и тя, и красотата,
и даже ти си черпите мощта.
Дали ще ми отвърнеш: „То се знае,
че истината и без цвят искри,
а красотата истина сама е
и примесът доброто позори“?
Ще премълчиш похвалите излишни?
Не можеш немотата извини.
О, похвали го, гробниците пищни
да надживее в бъдещите дни.*

*Дълга си следвай, Музо, като мен
и той ще е за бъдното спасен.*

СИ.

*Уж крехка, любовта ми по̀ е здрава,
макар да е отслабнала наглед.
Но любовта цената си снижава,
щом собственикът ѝ се хвали вред.*

*Напролет беше млада тя, когато
със песни любовта ни славех аз.
И Филомела пее в ранно лято,
а в дните знойни притаява глас.
И не че те по-малко са ни мили
от вслушаната в трелите ѝ ноц,
но сладостите биха досадили,
ако струи от всеки клон разкош.*

*И аз така понякога мълча,
че може с песни да те отегча.*

СIII.

*Каква е бедна Музата ми клета,
щом даже и при тази широта
по-ценен без украса е предмета
от речите на нейните уста!
За суха реч не ме вини тогава.
В лицето в огледалото се взри —
то скучните ми мисли надминава
и моя стих безжизнен позори.
Нима не щеше да е грях с украса
да загрозя най-дивния предмет?
Та всичките ми рими затова са —
да хвалят в тебе дарбите безчет.*

*Но всяка най-добре ще проличи,
щом впериш в огледалото очи.*

CIV.

*Все тъй си млад за мене ти, любими,
какъвто най-напред те зърнах: пак
си тъй красив. Три вледенени зими
пометоха трикратно летен злак,
три пролети във есенна позлата
да се обръщат гледах оттогаз,
и юни триж гори им аромата,
откакто разцъфтял видях те аз.
Но красотата е като стрелките:
крадливо по черти и тя пълзи.
И тебе виждат същия очите,
но може би промяна те грози.*

*Тежко ви, незаченати лета.
До вас не стигна тая красота.*

CV.

*Кой „идол“ моята любов нарича?
Не, не е идол скъпият му лик,
макар и мойта песен да прилича
единствено на него всеки миг.
По-нежна любовта ми ден след ден е,
но с постоянство смайва пак света,
и затова поезията в мене
не възхвалява множество неща.*

*„Красив, мил, верен“ — все повтарям трите,
„красив, мил, верен“ — с други три слова,
и моят цял предмет във трите скрит е,
и всичката ми сръчност е това.*

*Красив, мил, верен, все сами до тук,
не са се тъй събирали у друг.*

CVI.

*Щом в летопис на дните отлетели
открива най-прекрасните лица
в прославата на рицарите смели
и дамите на техните сърца,
в портрета свършен на красотата —
в ръце, нозе, очи, уста, чело —
намирам всеки път черта позната,
като че всичко, дето е било,
единствено предсказва твойта слава
с пророчества за днешния ти ден,
но в бъдното се взирали тогава
и взорът им оставал замъглен.*

*А вгледаните днес във твоя лик
дарени сме с очи, но не с език.*

CVII.

Ни мойте страхове, нито душата
пророческа на тоя свят широк
за любовта ми ще отсъдят дата,
та да изкупи жизнения срок.
Луната смъртна оцеля след мрака —
пророците осмяха се сами.
Нетрайностите трайно царство чака
и вечен мир маслинен клон тъкми.
Под капките балсам на златно време
в цвят тъне любовта. Смъртта смирих.
Тълпите безсловесни тя ще вземе,
но аз оставам в този тромав стих.

И ти ще смайваш в него пак света,
когато рухнат герб и трон в прахта.

CVIII.

Кое в ума, описвано с мастило,
не ти разкрива верния ми дух?
Кое ли слово не е изразило
все още любовта за твоя слух?
О, никое; като в молитва свята
перото същите слова реди
и нищо не е старо на земята —
ти мой си, аз съм твой като преди.
Тъй вечната любов ще бъде млада,
без времето да я покрие с прах;
васалка древността ще ѝ се пада,
и ще посреща бръчките без страх,

*щом думите най-нежни тя откри
там, дето смърт и тление цари.*

CIX.

*Не казвай, вярност в мене няма вече,
макар раздяла да смири страстта.
От себе си избягал бих далече,
но носиш ти душата ми в гръдта.
Подслон си ми любовен; в теб се връща
душата като скитник уморен,
навреме и във времето пак съща,
и мия сам лика си опетнен.
Не вярвай, нищо, че царят в кръвта ми
на всяка кръв безбройните вини —
тъй глупаво не ще се тя посрами,
теб, роза моя, с нищо да смени.*

*За нищо нямам тоз огромен свят,
но имам теб и с всичко съм богат.*

CX.

*Уви, така е, вред се подвизавах
и бивах шут във хорските очи.
Ума си цапах, евтино се давах*

*и новата любов стар грях вгорчи.
Така е, гледах истината свята
враждебно и накриво, но с това
наново младост избуя в душата
и теб любов най-чиста назова.
Но край. Безкрайната любов вземи ми
и няма да изострям своята страст
при други, теб да проверя, любими,
единствен бог, комуто служба аз.*

*О, приеми ме ти, небе от плът,
в най-чистата си най-любяща гръд.*

CXI.

*За мен с Фортуна караш се, любими,
богинята, що зло пося у мен,
задето низки средства отреди ми,
които възпитават дух снижен.
Затуй дамга ми името прогаря
и нравът до труда си се смири,
с петна като ръката на кожаря.
Затуй ме пожали и претвори.
Срещу заразата като болника
да пия съм готов дори оцет.
Горчилка всяка вкусил би езика,
разкалял бих се два пъти поред.*

*Ти само ме, любими, пожали
и жалостта ти ще ме изцели.*

СХІІ.

*С любов и милост пълниш ти печата,
що хула по челото ми черта.
Не ме е грижа кой какъв ме смята,
щом злото в мен засяваш с доброта.
Ти целият ми свят си, та мечтая
да казваш ти дали съм крив и прав
и друг за мен и аз за друг не зная
така да преломява моя нрав.
И аз запращам в бездната дълбока
тревогата за хорските слова,
без слух, по-глух съм даже и от смока,
немарата си оправдал с това:*

*тъй нежно те обгръща мисълта,
че мъртъв е в очите ми света.*

СХІІІ.

*Далеч от тебе съм с око в ума си
и онова, що води моя крак,
е сяпо днес, нехае за дълга си
и гледаш, гледа, а пък тъне в мрак.
До мисълта ми форма не предава
на птица, цвете, образ уловен,
и ни умът дела си получава,*

*ни то удържса хванатото в плен.
Кошмар и гледка прелестна съзре ли,
небесни или демонски черти,
деня, нощта, море, върхари бели,
гугутка, гарга — вечно в тях си ти.*

*Умът ми беден, с тебе пълен цял,
от преданост окото е предал.*

CXIV.

*Дали умът, от тебе увенчан,
препи с хвалата, що мори царете,
или пък взорът дава своята дан
и от любов с алхимия зает е,
та грубите чудовищни неща
във херувими като теб превръща,
а злото — в свършена красота,
окото щом с лъчи те цял обгръща?
Хвалбите му изглежда ще да са
туй, дето царски моят ум изпива.
Той знае да угажда на вкуса
и чашите по негов вкус налива.*

*С отрова пълни, пак не са те грях,
окото първо пие ли от тях.*

CXV.

*Излъгал съм, когато съм написал,
че всичката ми обич имаш ти,
ала до днес бях чужд на всяка мисъл,
че може тя по-ярко да пламти.
Но Времето и случая стократен,
който пълзи през клетва и декрет,
петни зората, мачка порив златен
и отклонява строгия обет,
припомня ли си, с тяхното тиранство,
как да не кажа: „Днес си ми най-мил.“
и постоянен сред непостоянство,
да отличи момента бързокрил?*

*Не, любовта е мъничко дете —
не бива да я спирам да расте.*

CXVI.

*Не, пред съюза на сърцата няма
да соча пречки. Не, не е любов
туй, дете мами, срещне ли измама
и се огъва с всеки повей нов.
О, не! Че тя е в бурята маяка,
що неизменно в нощите блести,
звездата пътеводна за моряка
с незнайна мощ от знайни висоти.
Тя не е шут на Времето с косата,
надвиснала над розови страни,
и същата остава до чертата,*

що слага край на всички земни дни.

*Греша ли, няма обич на света,
и аз не съм възпявал любовта.*

СХVII.

*Така ме ти съди: че пропилявам
това, с което да се отплатя,
че твоята любов не призовавам,
макар да ме обвързва нежно тя.
Че се прахосвам с хора от тълпата,
платеното от теб дарил на друг,
че всеки вятър вее ми платната
и ме отвежда надалеч от тук.
Връз мене трупай всяко срамно име,
сложи и всеки оправдан свой страх,
и със очи, в мен вгледани, цели ме,
но будна злоба не изстрелвай с тях.*

*Аз просто моля: пак ме убеди,
че ме обичаш както и преди.*

СХVIII.

Тъй както да изострим апетита,

горим със люти ястия уста,
и за да не допуснем рана скрита,
прочистваме със болка болестта,
преял със сладост, дете не дотяга,
аз предпочетох всеки лек горчив.
На хубавото сит, реших, помага
да се намъча, та да съм щастлив.
Така, да изпреваря със коварство
злините, си навлякох грехове
и здравето натъпках със лекарство,
от здраве болест да ме отърве.

Ала разбрах, щом сит е с теб човек,
за него е отрова всеки лек.

СХІХ.

Какви ли пил съм сълзи на сирени,
пречистени в алембик — черен ад,
та в моите победи победени
въртят се страх и вяра в кръговрат?
С какъв злощастен грях сгреши сърцето,
решило, че във рая е дошло?
Как орбитата си окоето клето
напусна в треска и пропадна в зло?
О, полза от бедата! Подобрява
тя в по-добро доброто от преди
и рухналата обич дважд по-здрава,
по-силна и красива се гради.

Сгълчан, при радостта си се прибрах,

спечелил триж, каквото в зло пилях.

СХХ.

*Приятел ми е старата ти грешка.
Не помнех ли предишната тъга,
бих рухнал от простъпката си тежка
и с нерви от стомана досега.
Ако боли обидата нечута
и тебе толкоз, ад си преживял.
Тиранин, аз не отделих минута
тогава да пресмятам своя дял.
Да бе ми спомнила нощта горчива
от истинските скърби как боли,
и като тебе с теб да бе грижлива,
та с лек смирен и теб да изцели!*

*Но нищо, твоят грях ще заплати:
аз твоя грях изкупвам, моя — ти.*

СХХІ.

*По-хубаво да бъдеш грешник, вместо
като такъв без грях да те клеймят
и неизпитани наслади често
да ти приписва поглед непознат.*

*Защо на някой сладострастник взора
да смига на пожара във кръвта
и взрени в мен от мен по-слаби хора
да виждат зло и в явна доброта?
О, не, аз съм, какъвто съм; човека,
в греха ми вгледан, грешник лъсва цял.
Аз може би съм прав, той крив и нека
не ме осъжда ум, оцапан с кал,*

*освен ако не е от зло обзет,
че зъл ли си, съзираш зло навред.*

СХХІІ.

*Бележничето, дете подари ми,
изписано запазих в паметта,
та там да надживее всички рими,
и всеки срок дори до вечността,
докато на главата и сърцето
дни земни естеството отреди
и триещо забвение додето
не заличи там твоите следи.
Вместилище кое ще те поеме
и как с чертички да те сметна цял?
И нека друг бележничето вземе.
На по-добър пазител съм те дал.*

*Реша ли да те пазя в писмена,
умът ми ще потъне в тъмнина.*

СХХІІІ.

*Не се хвали, че се променям, Време.
Ти нови пирамиди съгради,
но моя дух възторг не ще обземе:
те преповтарят слава отпреди.
Прехласваме се с нашите кратки дати,
когато ни подхвърлиш старина,
и мислим си, на нас я първо прати,
а тя звучи в легенда не една.
Отхвърлям те със твоите анали,
с деня ти днешен или отлетял,
с лъжите ти прибързани, създали
привидността и всеки твой скрижал.*

*В едно се бих заклеял: оставам аз
непроменен от страшната ти власт.*

СХХІV.

*Фортуна не би знаела бащата,
да бе случайна моята любов.
Да сбира плевел с плевел, цвят с цветята
старикът Време вечно е готов.
Но непогръкнала сред светска слава,
далеч от случая роди се тя,
и както често пъти с други става,
не я стаена злоба сполетя.*

*И не я плаши хитрост, еретика,
дарен със преброени часове.
Тя има своя хитра политика
и оцелява в пек и дъждове.*

*Това го знаят всичките глупци,
живели в грях, умиращи светци.*

CXXV.

*Какво от туй, че носех балдахина,
на външното отдал открита дан,
и вечността решен бях да надмина,
по-бърза от прахосническа длан?
Че кой ли в благосклонност не полегна,
но с наема висок се разори,
щом здравата наслада пренебрегна
и с вкус чудат езика си гори?
Не, своя дълг ще спазя във сърцето
и нека теб в отплата ми дадат,
без примеси на друго или трето,
един аз в твойта, ти във мойта гръд.*

*Назад, сплетници! Преданият дух
дори оклеветен остава глух.*

CXXVI.

*О, момко, Времето лишил от власт,
от пясъчно стъкло и жътвен час,
ти вехнеш, ала вехнейки, растеш,
и да повехнем караш ни с цъфтеж.
Природата, кралица на разпада,
щом утре задържи те, пъкко млада,
знай, прави го, та Времето дори
със бързия му бяг да позори.
Но галенико нежен, стой нащрек:
оставаш с нея кратко, не навек.*

*Тя иска му накрай ще уважи
и давайки те, ще се издължи.*

СХХVII.

*Навремето бе черното презряно,
или поне не беше хвален цвят,
а днес е черното отвред ласкано
и красотата всички клеветят.
Че всяка длан се мисли за природа
и украсява грозното без срам,
а красотата тъне във несгода,
лишена и от име, и от храм.
Затуй е мойта мила с вежди черни
и траур носят нейните очи
за черното, откак в слова неверни
то всяка красота обезличи.*

*Но толкова отива им скръбта,
че я зоват самата Красота.*

CXXVIII.

*Как често, моя музико, щом песен
събудиш във блаженото дърво
и струните със хора си небесен
омаят цялото ми същество,
завиждам на клавишите скокливи,
които се целуват с твойта длан,
че моите устни не са тъй щастливи
и дръзкото дърво в тях буди свян.
Те биха със парченцата чевръсти
и място разменили, и статут,
по тях да тичат тези нежни пръсти
и тях да радват с нежния си труд.*

*Щом наглият клавиш е по-блажен,
дай нему пръсти, устни дай на мен.*

CXXIX.

*Духът, прахосан в пустош от позор,
е лъст във действие, а дотогава
лъстта е грях, убийство и затвор,
бяс, грубост, крайност, лудост и забрава,
щом вкусена, и на мига презряна,
омразна страшно, дирена преди,
омразна като кука от стомана,*

*заложена гълтана да влуди.
Да го влуди и в лов, и в притежание,
отпред, подир, отвътре и отвън,
блаженство първо, а подир страдание,
преди — наслада, а подире — сън.*

*Светът това го знае, но света
охотно пада в ада на лъстта.*

СXXX.

*Любимата ми със очи не грее,
коралът устните ѝ не краси,
гръдта ѝ не е бял сняг, а сивее
и черни нишки има, не коси.
На розите знам багрите богати,
но рози няма в нейните страни
и вдъхвал съм по-сладки аромати
от тоя дъх, долитащ на вълни.
Обичам как словата си изрича,
но по е благозвучна песента.
Не знам как босонога нимфа тича.
Любимата ми гази в пепелта.*

*Ала за мен остава тя сравнима
с онези, дето ги залъгват в рима.*

CXXXI.

*Тиранке, ти си като тези, дете,
са безпощадни с горда красота,
че знаеш как прехласнато сърцето
те има за брилянт най-скъп в света.
А чувал съм да казват други хора,
по теб не стенела ранена гръд.
Не бих посмял открито с тях да споря,
но те, кълна се, толкова грешат!
И да повярвам в клетвата си права,
сто стона ражда твоят лик у мен
и стотният наново потвърждава,
че съм от чернотата ти пленен!*

*Единствено с дела си черна ти
и те подхранват тези клевети.*

CXXXII.

*Очите ти обичам, нажалени,
че тъй надменно ми обръщаш гръб.
Облечени във траурни премени,
те гледат мойта мъка с мила скръб.
И утринното слънце тъй не грее
на изтока по сивите черти,
и вечерта така не се гордее,
на запад щом звездата заблести,
както скръбта в очите ти отива.
О, нека и сърцето ти тогаз
тъжи за мен, да станеш по-красива.*

Обличай в траур всяка своя част.

*Тъй черното ще стане красота
и ще е грозна всяка белота.*

CXXXIII.

*От твоего сърце днес мойто стене —
отвори то за двама рана-гроб.
Не стига ли, че страшно мъчи мене,
та моя мил приятел взе за роб?
С очи-злодеи мен от мен отвлече
и него, мен самия, похити,
прокуди него, мен и теб далече
и в мен трикратна мъка вдъхна ти.
Сърцето скрий ми в своята гръд-стомана,
но в неговото там го затвори,
да бъде на килията охрана
и твоята жестокост да смири.*

*Ала уви, като съм в теб, това
над всичко мое дава ти права.*

CXXXIV.

Сега като признах ти, че е твой,

*а аз на твойта воля ипотека,
ще ти платя със себе си, та той
да бъде пак под моята опека.
Но с теб остава твоят арестант.
Ти алчна си, а той с обноски мили:
не знае, както все ми е гарант,
че с подписа му са го задължили.
И по-бездушна даже от лихвар,
ще вземе свойта лепта красотата
и задлъжнелия добър другар
от мен ще отведе, за мен отплата.*

*Загубих него, сам съм в твоя власт:
той плаща, но заключен в теб съм аз.*

СXXXV.

*Над всички воли властва твойта воля.
Ти имаш воля три пъти дори.
Аз твоя воля съм и нежно моля,
при сладката си воля ме тури.
Нима не искаш, с воля тъй широка,
и с мойта воля тук да си добра?
О, с волята ми не бъди жестока,
щом толкоз воли в своята побра!
Морето от вода е, но поема
дъжда като същинска благодат.
На твойта воля ще расте обема,
щом волите ѝ с мойта порастат.*

Не връщай с „не“ никой молител плах,

а поemi ме в обща воля с тях.

CXXXVI.

*Душата ти щом близостта ми стряска,
„това бе мойта воля“, прошепни.
Тя знае, срещаш волята си с ласка.
Любов, с любов молбата изпълни
и ще те пълня с воля до насита,
със воли пълна, аз — една от тях.
Сред многото едното се зачита
за кръгла нула просто, проумях.
О, нека да се скрия в множеството,
макар и за едно да съм броен.
За нищо имай вътре в теб едното,
щом прави нещо твойта нула с мен.*

*Аз воля съм и в името си скрил.
Обичай ме, защото съм Уил.*

CXXXVII.

*Любов, глупаче сляпо, що ми стори
та гледам, а не виждам със очи?
Уж знаят красотата мойте взори,
а грозното не могат отличи.*

*Ако очи пристрастно глуповати
на котва в залива всеобщ лежат,
защо от грешката им изкова ти
куките, що сърцето ми държат?
Да мисли, оградена е земята,
която чий ли крак не посети,
и със очи да не прозре лъжата
и да прикрива грозните черти?*

*Очи, сърце, за избора сгрешен
измамно зло сега държи ви в плен.*

СXXXVIII.

*Кълне ли се във вярност любовта ми,
аз на лъжите вярвам до една,
та да си мисли, с лекота че мами
младеж, невеж за светска хитрина.
Суетно мисля, че за млад ме смята,
макар да знае, че съм попрезрял
и просто като вярвам на словата,
в неистината имам собствен дял.
Защо че не е честна тя отрича,
защо ли че съм стар не кажа сам?
На любовта доверие прилича,
а влюбената старост я е срам.*

*И всеки тъй до другия лежи,
и всеки радва другия с лъжи.*

CXXXIX.

*Не ме моли да ти прощавам злото,
което моето сърце гнети.
Ранявай ме с езика, не с окото,
смажи ме с мощ, а не с изкуство ти.
Кажми, че друг обичаш, ала, мила,
пред мене не поглеждай настрана.
С лукавство не ранявай, щом и сила
би разрушила крехката стена.
Така те оправдавам: „Тя разбира,
че с нейните очи сме врагове
и други цели затова намира,
и цели друг, та мен да отърве.“*

*Недей! Едва съм жив и по-добре
ме доубий, та болката да спре.*

CXL.

*Жестока си, но имай ум в главата —
безгласното покорство не мъчи.
Ами ако роди слова тъгата
и болката свирепа проличи?
И нека те поуча, по-добре ти
признай ми се в любов и без любов.
Така болникът, щом смъртта усети,
да чува само „Здрав си“ е готов.*

*Отчаян, полудял бих и тогава
отишъл бих със хулите далеч,
а както тоя свят изопачава,
в слуха си луд би пуснал луда реч.*

*Та за да не говоря клевети,
сърце мени, но поглед не мести.*

CXLI.

*Не те обичам със очите, дете
откриват в тебе грехове безброй.
Презират ги очите, но сърцето
по тях така примира, боже мой!
Слуха не галиш никак със езика
и с допир трогваш допира едва.
Дъхът ти май небце и нос не вика
на пиршество на всички сетива.
Пет органа, пет свойства на душата
едно сърце не ще разубедят,
та точно то ме хвърля на съдбата
и оковава в робство мойта плът.*

*Но полза носят мъките, разбрах:
ти с болка възмездяваш моя грях.*

CXLII.

*С любов греша, ти права си с омраза
към моя грях, към грешната любов.
Но не тъй черен може да изляза,
обърнеш ли навътре взор суров.
Греша ли пък, то не за тия устни,
оцапали кармина си със тлен,
във клетвите лъжливи по-изкусни
и ложекрадци по-добри от мен,
ще те обичам — както ти самата
от други молиш милост с поглед плах.
Жал в себе си посеи, та семената
да никнат и да жалят после тях.*

*Но търсиш ли сама което скри,
кой иск такъв ще удовлетвори?*

СХLIII.

*Виж, както някоя стопанка мила
лети на двора след пернат беглец
и докато препуска с всичка сила,
забравя нейде своя младенец,
но хуква подир нея пък детето
разплакано, а тя напред хвърчи
и в унеса да хване туй, което
й бяга, не извъръща и очи,
ти също гониш своето пернато,
но аз след тебе плача с глас, помни,
и стигнеш ли надеждата, която
те маме, майчински ме целуни.*

*Хвани си друг, ако така решиш,
но гледай мен подир да утетиши.*

CXLIV.

*Любови две душата ми е скрила
и те са дух добър и зъл за мен.
Добрият дух е мъж с коси от свила,
а злият пък — жена със мургав тен.
Да ме отмъкне в Ада чер, жената
същинско зло, подмамва го безспир
и с грозна гордост цапа чистотата,
та да се срине светлият кумир.
И дявол ли е ангелът ми вече
не знам, но ме съмнения гризат:
щом заедно са двамата далече,
то ангелът ми май е в нечий ад.*

*Дали съм прав, едва ли бих узнал,
ако не пламне ангелът ми цял.*

CXLV.

*Амур извая таз уста,
„мразя“ прошепнала пред мен,
нов мъченик на любовта.*

Но щом видя ме съкрушен,
сърцето ѝ усети жал
и смъмри нежния език,
присъда сладостна издал,
и той, прилежен ученик,
пак рече „мразя“, но сега
завърши с по-приятна реч.
Така и пъстрата дъга
пропъжда мрака надалеч.

Със „мразя“ тя ме покоси,
но с „не и теб“ ме възкреси.

CXLVI.

Душа, ядро на таз планета грешна,
размирни сили с дрипи те петнят.
Защо ли в мен линееш безутешна
и с пъстри багри шарии тази твърд?
Защо пилееш със ръка широка,
да укрепии имота овехтял?
Щом свърши се на договора срока,
нали ще вземе червей царски дял?
Душа, прати в лишения да страда
слугата, та да расне твоят пай.
Продай за райски дни минути в Ада,
храни се вътре, вѣнка се покай.

Изяж смъртта, която ни яде
и богу дух смъртта ще предаде.

CXLVII.

*Същинска треска, любовта жадува
това, което храни болестта —
с това, което ѝ вреди, пирува,
да утоли нездравата уста.
А разумът, лечител на сърцето,
разсърден, че съвети не приех,
напусна ме, да се коря, задето
страстта отхвърли този лек с успех.
И няма цяр за мен, а той нехае
и цял съм от тревога полудял:
речта ми — хаос, мисълта блуждае,
редя слова случайни с поглед вял.*

*Нали се клех, че всичко в теб блести,
ала от Ада по̀ си черна ти.*

CXLVIII.

*О, любовта какви очи ми слага,
от правилното зрение встрани?
Или разсъдъкът от мен избяга,
та гледам аз, без той да прецени?
Ако ли хубост взора ми прехласва,
защо светът да спори е готов?
Или пък любовта в очите властва.*

*Но нямаш ясен поглед ти, любов.
Как да го имаш? Виждат ли очите,
измъчени от бдение и плач?
Да, от сълзите взорът ми размит е.
Самото слънце недвижда в здрач.*

*Със слепота, любов, ме порази,
срама ти да не виждам от сълзи.*

CXLIX.

*И казваш, в мене нямало любов?
Отрекох се от себе си самия.
Не мисля ли за тебе, пак готов
да се забравя в твойта тирания?
Приятел ли наричам твоя враг?
Тоз, дето му се мръщиш, ли лаская?
Смрачиш ли ми се, виждаш ли ме как
на себе си мъстя и се терзая?
Кое добро у себе си ценя,
което мойто робство да презира?
Доброто в мене в твоята вина
и в твоя взор напътствие намира.*

*Добре, мрази ме. Вече го прозрях:
обичаш зряци. Аз не съм от тях.*

СЛ.

*Коя ли сила ти е дала сили,
та ме с несъвършенство заплени,
да се кълна, че са ми изменили
очите и че нощите са дни?
Как всяко грозно нещо ти отива,
та даже и в греха си най-голям
таиш ти власт и хитрости такива,
че ми се вижда слава твоя срам?
Кой учи те любов да вдъхваш вместо
омраза с греховете си дори?
Да, аз обичам мразеното често,
но ти една поне не ме кори.*

*С несъвършенства щом ме грабна в плен,
за твоята любов съм свършен.*

СЛІ.

*Любов ли е, тя разум не познава,
но знаем, ражда разум любовта.
Недей събужда в мен греха тогава,
сама да не прихванеш болестта.
Предай ме ти и висшето начало
у себе си ще дам на груба плът.
Душата казва да обичам с тяло
и тази плът не чака втори път,
а чула твойто име, се надига
и гордо сочи гордия кумир.
Да бъде твой покорен роб ѝ стига,*

да вдига ръст, да рухва най-подир.

*Та имам разум, щом с любов, любов,
да ставам и да падам съм готов.*

СЛII.

*Престъпвам клетва с любовта си клета,
но ти пък две, кълнейки се в любов.
Предаваш тъй на своя брак обета
и на омраза стар любим за нов.
Как да виня две клетви поругани,
като престъпвам дваисет всеки ден?
Обетите ми вече са закани,
че капка вяра не остави в мен.
Как клех се в твойта доброта голяма,
любов, и преданост, и чистота!
Дарих очи на този, който няма
и карах ги да лъжат пред света,*

*че клех се в красотата ти. Кажси,
очи така кълнат ли се в лъжси?*

СЛIII.

Положил факел, Купидон задряма,

но нимфа на Диана долетя
и огъня любовен взе с измама
и потоци го в хладен извор тя.
От святия любовен плам водите
приеха вековечна топлина
и тоя извор вече лековит е,
небесен цяр за болест не една.
Но огненият взор на мойта мила
разпали факела и върху мен
момчето пробва новата му сила,
та хукнах сам към извора свещен.

Но не намерих лек. Ще облекчи
пожара в мен пожарът в тез очи.

CLIV.

Синът Венерин, що сърцата пали,
веднъж заспа със факел при нозе.
Там нимфи рой, обет безбрачен дали,
пробягаха, но в чиста длан го взе
най-дивната от всички жрица млада
и, легиони страсти разгорял,
разоръжи момата от засада
Венериния славен генерал.
Тя пусна в извор факела тогава
и сгряха се водите му навек.
Там кой ли не болник се облекчава!
За мъката и аз потърсих лек,

но закипя водата. Вече знам:

не се гаси с вода любовен плам.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.